

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما الصلوة والسلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

بررسی جایگاه علمی و تلاش های فرهنگی

امام باقر علیه السلام

ابوالفضل هادی منش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بررسی جایگاه علمی و تلاشهای فرهنگی امام باقر (ع)

نویسنده:

محمدخلیل زینعاملی

ناشر چاپی:

موسسه فرهنگی تبیان

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	بررسی جایگاه علمی و تلاش های فرهنگی امام باقر (علیه السلام)
۷	مشخصات کتاب
۷	نگاهی به اوضاع فرهنگی - اجتماعی جامعه
۸	ترسیمی از چهره علمی امام
۸	پایه گذاری نهضت بزرگ و پویای علمی
۸	تحکیم بنیادهای تفکر شیعی
۹	پرورش فرهیختگان و دانشوران بسیار
۹	اشاره
۹	زرارة بن اعین
۱۰	محمد بن مسلم ثقفی
۱۰	ابوبصیر؛ لیث بن البختری مرادی
۱۰	برید بن معاویه عجلی
۱۰	پی ریزی تدوین حدیث
۱۱	بنیان گذاری اجتهاد
۱۱	مبارزه با شیوه های نادرست اجتهاد
۱۱	توسعه فرهنگ انتظار
۱۲	نشر فرهنگ اصیل اسلامی
۱۲	بازیافت بهره گیری صحیح از قرآن
۱۲	مرجعیت فقهی و موقعیت پاسخگویی علمی
۱۳	شناساندن رهیافتی جایگاه امام
۱۳	نیایش؛ کانون ترویج آموزه های دینی
۱۴	پاورقی

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان ۱۵

بررسی جایگاه علمی و تلاش های فرهنگی امام باقر (علیه السلام)

مشخصات کتاب

عنوان: بررسی جایگاه علمی و تلاشهای فرهنگی امام باقر (ع)

پدیدآورندگان: زینعاملی, محمدخلیل, ۱۹۰۹ - ۱۹۷۵ (توصیف گر)

ابوالفضل هادیمنش (پدید آور)

نوع: متن

جنس: مقاله

الکترونیکی

زبان: فارسی

صاحب محتوا: موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان

توصیفگر: توسعه فرهنگی

ارزش شناخت

قدر علمی

وضعیت نشر: قم: موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان، ۱۳۸۷

ویرایش: -

خلاصه:

مخاطب:

یادداشت: ،ملزومات سیستم: ویندوز ۹۸+؛ با پشتیبانی متون عربی؛ +IE۶ شیوه دسترسی: شبکه جهانی وبعنوان از روی صفحه

نمایش عنوان داده های الکترونیکی

شناسه: oai.tebyan.net/۶۲۴۴

تاریخ ایجاد رکورد: ۱۳۸۷/۱۲/۳

تاریخ تغییر رکورد: ۱۳۸۷/۱۲/۳

تاریخ ثبت: ۱۳۸۹/۶/۲۸

قیمت شیء دیجیتال: رایگان

نگاهی به اوضاع فرهنگی - اجتماعی جامعه

امام باقر (ع) در دوره ای امامت خویش را آغاز کرد که جامعه اسلامی در وضع فرهنگی نابه سامانی به سر می برد و عرصه فرهنگی جامعه گرفتار چالش های عمیق عقیدتی و درگیری های مختلف فقهی میان فرق اسلامی شده بود. فروکش کردن تنش های سیاسی پس از واقعه عاشورای سال ۶۱ هجری، همچنین شکست برخی احزاب سیاسی مانند «عبدالله بن زبیر» سبب یکپارچگی حاکمیت بنی امیه شده بود و ناگزیر، بسیاری از دانشمندان از صحنه سیاسی دور شده بودند و حرکت گسترده ای در زمینه های مختلف علمی با بحث و بررسی درباره مسایل گوناگون آغاز شده بود. این رویکرد گسترده به مسایل فقهی و بحث تبادل نظرهای علمی در این برهه و پیدایش مکتب ها و سبک های مختلف علمی پس از مدت ها رکود، رونق فراوانی به بازار علم بخشید و به واقع نقش

درخشان امام در این دوره در روشن سازی افکار عمومی دانشمندان اسلامی و به ویژه خردورزان شیعه بسیار دارای اهمیت و برتری است. با ظهور امام باقر (ع)، گام مهم و به سزایی در راستای تبیین آراء شیعه برداشته شد و جنبش تحسین برانگیزی در میان دانشمندان شیعی پدید آمد. از سوی دیگر، خطر افکار آلوده یهود و سیطره نظریات فرقه مرجئه، جبریه، قدریه، غلات و... حیات فکری شیعه را با خطر روبه رو کرده بود که به راستی مرجعیت علمی شایسته ای چون امام باقر (ع)، تفکرات خطرناک این فرقه ها را تا حد قابل توجهی منزوی ساخت که آراء و نظرات آنها و نیز موضع گیری امام در برابر هر یک، به گونه ای گسترده تر بررسی خواهد شد.

ترسیمی از چهره علمی امام

امام به سان خورشیدی گیتی فروز، بر سپهر دانش پرتو افکن بود و در بیان برتری و بزرگی این جایگاه، همین بس که بیشترین حدیث در بین جوامع حدیثی شیعه، از آن امام همام و فرزند برومند و خردمندش امام صادق (ع) است و این خود بزرگ ترین گواه در برجستگی شخصیت علمی ایشان به شمار می رود. بسیاری از دانشمندان بزرگ اسلامی درباره جایگاه علمی امام، جمله های بسیار زیبایی بر زبان رانده و یا نگاشته اند که همچنان تاریخ، آن را در خاطر خود نگاهداری می کند. دانشمندان بسیاری چون «ابن مبارک»، «زهری»، «اوزاعی»، «مالک»، «شافعی»، «زیاد بن منذر نهدی» و... درباره برجستگی علمی او سخن رانده اند. [۱] دامنه گسترده روایات امام در زمینه های گوناگون علمی، اندیشوران اهل سنت و محدثین آنان را بر آن داشت تا از ایشان روایت کنند و سخنان وی را درج و نقل نمایند که از جمله آنها «ابوحنیفه» را می توان نام برد.

پایه گذاری نهضت بزرگ و پویای علمی

امام باقر (ع) در دوران امامت خویش، با وجود شرایط نامساعدی که بر عرصه فرهنگ اسلامی سایه افکنده بود، با تلاشی جدی و گسترده نهضتی بزرگ را در زمینه علم و پیشرفت های آن طراحی کرد. تا جایی که این جنبش دامنه دار به بنیان گذاری و تأسیس یک دانشگاه بزرگ و برجسته اسلامی انجامید که پویایی و عظمت آن در دوران امام صادق (ع)، به اوج خود رسید. امام با برقراری حوزه درس، با کج اندیشی ها، زدودن چالش های علمی، تحکیم مبانی معارف و اصول ناب اسلامی با تکیه بر آیات رهنمون گر قرآن مبارزه کرد و تمام ابواب فقهی و اعتقادی را از دیدگاه قرآن بررسی کرد و به پرورش دانشمندان و فرهیختگان عصر خود و جنبش بزرگ علمی کمر بست؛ به گونه ای که دانشمندی چون «جابر بن یزید جعفی» هر گاه می خواست سخنی در باب علم به میان آورد - با آن توشه ای که از دانش داشت - می گفت: «جانشین خدا و میراث دار دانش پیامبران محمد بن علی (ع) برایم این گونه گفت» [۲] و به دلیل ناچیز دیدن موقعیت علمی خود در برابر جایگاه امام، از خود نظری به میان نمی آورد. «ابو اسحاق سبعی» از دیگر فرهیختگان این دوره، آن قدر نظرات علمی امام را درست می پندارد که وقتی از او در مورد مسئله ای می پرسند، پاسخ را از زبان امام می گوید و می افزاید: «او دانشمندی است که هرگز کسی به سان او [در علم] ندیده ام». [۳]. «ابو زرعه» نیز در این باره اقرار می کند: «او بزرگ ترین دانشمندان است». [۴].

تحکیم بنیادهای تفکر شیعی

در آن روزگار، بسیاری از شیعیان به مراتب عالی تشیع دست نیافته بودند و دسته ای از آنان در کنار استفاده از احادیث اهل سنت، علاقه زیادی به فراگیری و بهره مندی از دانش امام نیز نشان می دادند. آن گونه که از کتاب های رجالی فهمیده می شود، نام بسیاری از اشخاصی که رابطه تنگاتنگی با امام داشته اند، جزو اصحاب او نیست. همین موضوع می توانست تا اندازه ای اندیشه

شیعه را سست کند؛ چه بسا امکان اختلاط آموزه‌های دیگری با آن قسمت از معارفی که آنان از امام می‌آموختند وجود داشت. امام باقر (ع) نیز مانند دیگر امامان شیعه، برای تحکیم پایه‌های اندیشه شیعه بسیار کوشید و امامت شیعه را به خوبی برای همگان معرفی کرد. او می‌فرمود: «فرزندان رسول خدا (ص) درهای دانش خداوندی و راه رسیدن به خشنودی او هستند. آنان دعوت کنندگان مردم به سوی بهشت و راهنمایان به سوی آند» [۵]. امام با تکیه بر قرآن، رهبری شیعه و تقویت مبانی پیروی از آن را معرفی می‌کرد و می‌کوشید تا امامت را نیز مانند نبوت، امری الهی و مبتنی بر قرآن تبیین کند. بازتاب دیدگاه امام در مورد رهبری شیعه بر احادیث نبوی که بر شباهت و قرابت میان پیامبر (ص) و امیرالمؤمنین (ع) تأکید می‌کرده در بحث‌های کلامی ایشان انعکاس فراوانی دارد. او با بیان اینکه امام، دارای صفاتی ذاتی - مانند عصمت و علم - است، در نظر داشت رویکرد جدی تری به موضوع امامت داشته باشد. دیدگاه‌های ایشان درباره این موضوع، تأثیر ویژه‌ای بر مردم گذاشت و بسیاری از تهدیدها و خطرات را از تفکر شیعی دور کرد و سبب شد با وجود عقاید گوناگونی که در آن زمان درباره مرجعیت وجود داشت، تعداد گرایندگان به این مکتب رو به فزونی گذارد. در احادیث شیعی نیز توجه گسترده‌ای به این موضوع در سخنان امام باقر (ع) شده است. [۶].

پرورش فرهیختگان و دانشوران بسیار

اشاره

امام باقر (ع)، دانشمندان برجسته‌ای را در رشته‌های گوناگون معارف چون فقه، حدیث، تفسیر و دیگر شاخه‌های علوم اسلامی تربیت کرد که هر یک وزنه‌ای در دانش به شمار می‌رفتند. امام با درایت و هوشیاری تمام توانست شکافی را که در گذر سال‌های متممادی بین قرآن و عترت در باورهای دینی بخش عظیمی از مردم پدید آمده بود، از میان بردارد. پیش از دوران امامت امام باقر (ع)، خفقان سیاسی به اندازه‌ای بود که در برخی از ادوار انتقال آموزه‌های ناب اسلامی فقط از طریق دعا و نیایش و یا در قالب آموزش‌های دینی به چند پیشکار و خدمتگزار که با امام حشر و نشر داشتند، صورت می‌گرفت. در این میان، عصر امام باقر (ع) به دلیل وجود شرایط سیاسی خاص اوضاع حاکم، تا اندازه‌ای به امام اجازه برقراری مجامع علمی داد تا ایشان بتواند استعدادهای نهفته‌ای را که در جامعه اسلامی وجود داشت تربیت کند؛ با این همه، نباید تصور کرد که امام هیچ‌گونه محدودیتی در این راستا نداشته؛ بلکه با رعایت تقیه و پنهان‌کاری و عدم برانگیختن حساسیت دستگاه، این معنا را عملی کرده و با وجود تنگناهای خاص سیاسی و فرهنگی توانست افراد زیادی - بالغ بر ۴۶۲ نفر - را با آموزش‌ها و تعالیم ناب خویش پرورش دهد که نام یکایک آنها در دست است. [۷] برجسته‌ترین آنها عبارت بودند از:

زراره بن اعین

او از بزرگ‌ترین راویان احادیث اهل بیت علیهم السلام و از ثقات آنهاست که بسیار مورد اطمینان اهل بیت علیهم السلام بوده و بارها از زبان آنان ستایش شده است. او پس از امام باقر (ع)، محضر فرزندان آن امام همام را نیز درک کرد و در زمان امامت آنان نیز از بهترین‌ها به شمار می‌آمد. حتی نقل است که امام صادق (ع) روزی به او فرمود: «ای زراره، نامت در ردیف نام‌های بهشتیان است». [۸] و نیز می‌فرمود: «خدای رحمت کند زرارۀ بن اعین را که اگر او و تلاش‌های او نبود، احادیث و سخنان پدرم از بین می‌رفت». [۹] و نیز: «گروهی هستند که ایمان را به زینهار گرفته و برگردن می‌افکنند (از آن پاسداری می‌کنند) که در روز قیامت آنان را پاسداران [ایمان] نامند. بدانید که زراره بن اعین از آن گروه است». [۱۰]. و احادیث بسیار دیگری که در ثنا و ستایش ایمان زراره از امامان وارد شده است.

محمد بن مسلم ثقفی

او از بزرگان و راویان احادیث ائمه علیهم السلام بود و احادیث بسیاری از امام باقر (ع) روایت کرده است که در کتاب های معتبر حدیثی یافت می شود. [۱۱] در مورد او نیز ستایش های گوناگونی از امام باقر (ع) و امام صادق (ع) وجود دارد. «عبدالله بن ابی یغفور» می گوید: «نزد امام صادق (ع) رفتم و گفتم: ما نمی توانیم هر ساعت شما را ملاقات نماییم و امکان دسترسی به شما [برای پاسخ به پرسش هایی که داریم] برایمان وجود ندارد و گاه برخی از من پرسش هایی می کنند که پاسخ همه آنها را نمی دانم [تکلیف ما چیست؟] امام فرمود: چرا سراغ محمد بن مسلم ثقفی نمی روید؟ همانا او [احادیث] بسیاری از پدرم شنیده و نزد او فردی قابل اطمینان و احترام بوده است». [۱۲]. امام باقر (ع) درباره اش می فرمود: «در شیعیان ما کسی فقیه تر از محمد بن مسلم نیست». [۱۳]. او مدت چهار سال در مدینه سکنا گزید و همه روزه در محضر نورانی امام باقر (ع) حاضر می شد و پاسخ پرسش های خویش را می شنید و درس می آموخت. [۱۴] وی در مدت عمر خویش، سی هزار حدیث از امام باقر (ع) و شانزده هزار حدیث از امام صادق (ع) شنید و آنها را روایت کرد [۱۵] که قسمتی از آنها به دست ما رسیده است. هم چنین او در بین مردم به عبادت بسیار، مشهور بود و از پرستش گران راستین زمان خود به شمار می آمد. [۱۶] او به سال ۱۵۰ هجری قمری در کوفه بدرود حیات گفت. [۱۷].

ابوبصیر؛ لیث بن البختری مرادی

او نیز از نزدیکان و شاگردان امام باقر (ع) و امام صادق (ع) بود و سخنان بسیاری را نیز از آن دو بزرگوار نقل کرد. او کتابی نگاشت که بسیاری از دانشمندان آن را تأیید و از آن روایت کردند. [۱۸] «شعیب عقرقونی» می گوید: «از امام صادق (ع) پرسیدم: اگر احتیاج به پرسش در مورد مسئله ای پیدا کردیم از چه کسی سؤال کنیم؟ امام پاسخ فرمود: از ابابصیر». [۱۹].

برید بن معاویه عجلی

او از بزرگان روزگار خویش و فقیهی ماهر بود و نزد امام باقر (ع) جایگاهی ویژه داشت و نیز دارای کتابی بود که برخی از دانشمندان بعد از او، از آن روایت کرده اند. [۲۰]. «ابو عبیده حذاء» می گوید: «از امام صادق شنیدم که فرمود: زراره، ابو بصیر، محمد بن مسلم و برید از کسانی هستند که خدای بزرگ در مورد آنان می فرماید: (وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ) [۲۱] (واقعاً: ۱۱ و ۱۰)». امام صادق (ع) در روایتی دیگر می فرماید: «هیچ کس به اندازه زراره، ابوبصیر، محمد بن مسلم و برید بن معاویه یاد ما را زنده نگاه نداشت و احادیث پدرم را احیا نکرد. اگر اینها نبودند کسی تعالیم دین و مکتب پیامبر (ص) را گسترش نمی داد. اینان پاسداران دین و امینان پدرم بودند که بر پاسداری از حلال خدا و حرام او کمر بستند. آنان هم در دنیا به ما نزدیک بودند و هم در آخرت با مایند». [۲۲]. او در دوران امامت امام صادق (ع) زندگی را فرو گذاشت و در خاک آرمید. [۲۳]. در این میان، بزرگان دیگری چون؛ «جابر بن یزید جعفی»، «حمران بن اعین»، «هشام بن سالم»، «فضیل بن یسار»، «ابان بن تغلب»، و بسیاری دیگر از بزرگان و فرهیختگان [۲۴] این عصر را نیز می توان نام برد.

پی ریزی تدوین حدیث

در پی انحرافات عمیقی که پس از رحلت رسول اکرم (ص) به وجود آمد، رخداد تأسف برانگیزی دامن گیر جهان اسلام شد و آن جلوگیری از تدوین احادیث اهل بیت علیهم السلام بود که آثار زیان بار آن سالیان دراز بر پیشانی فرهنگ دینی مردم باقی ماند.

نزدیک به یک قرن از نگاشتن و محفوظ داشتن احادیث نبوی (ص) و سخنان تابناک اهل بیت: جلوگیری شدید به عمل آمد و به جای آن سیل عظیمی از تحریفات در زمینه احادیث نبوی (ص) و جعل آنها به فرهنگ و اعتقاد مردم روی آورد که به «اسرائیلیات» شهرت یافت؛ تا سال ۱۰۰ هجری که «عمر بن عبدالعزیز» فرمان تدوین احادیث را به «ابوبکر بن محمد انصاری» صادر کرد. او که از رجال و بزرگان تابعین به شمار می‌رفت و از اصحاب علی (ع) شمرده می‌شد، به بازگرداندن فدک به اهل بیت علیهم السلام و تدوین حدیث کمر بست. [۲۵] امام باقر (ع) از این فرصت استثنایی کمال بهره را برد و بیان احادیث را آغاز کرد و راویان مختلف از ایشان ده‌ها هزار حدیث نقل کردند. در واقع، امام باقر (ع) نماینده مکتب اهل بیت علیهم السلام و نخستین سر و سامان دهنده احادیث تابناک معصومین علیهم السلام بود. از این رو، بسیاری از محدثین وقت با دیدن تلاش‌های بی‌دریغ امام، کمر به نگاشتن و نگاهداری سخنان امام بستند و بدین سبب، بیشتر احادیث اهل بیت علیهم السلام، از امام باقر (ع) و امام صادق (ع) است.

بنیان‌گذاری اجتهاد

یکی از شاخه‌های بزرگ علوم اسلام «علم اصول» است که با بهره‌گیری از آن احکام شرعی را از ادله شرعی استخراج می‌کنند. از این رو، اجتهاد متوقف بر آن است و مجتهد برای استنباط احکام شرعی به آن نیاز مبرم دارد و ملکه اجتهاد برای او حاصل نمی‌شود، مگر اینکه به تمامی بحث‌های آن آشنایی کامل داشته باشد. تمامی دانشمندان شیعی بر این باورند که امام باقر (ع)، نخستین کسی بود که این علم را تأسیس کرد و قواعد آن را به وجود آورد و بدین وسیله دروازه اجتهاد را به روی دانشمندان اسلامی گشود. [۲۶]. قواعدی را که امام تأسیس کرد به این نام‌ها در بین اصولیین شهرت یافت. استصحاب، قاعده تجاوز، قاعده فراغ، قاعده نفی ضرر، علاج تعارض بین اخبار و... تمامی این قواعد به همراه اخباری که از امام در مورد آنها وارد شده است، در کتاب‌های اصولی موجود است. به گونه‌ای که هر یک از این روایات، درون مایه تأسیس قاعده‌ای بزرگ در اصول فقه قرار گرفت [۲۷] و آن را مبنای قواعد اصولی قرار دادند. [۲۸].

مبارزه با شیوه‌های نادرست اجتهاد

امام باقر (ع) وقتی باب اجتهاد را به روی دانشمندان گشود، عده‌ای با اتخاذ برخی شیوه‌های نادرست در اجتهاد، مانند «قیاس» و «استحسان» استنباط احکام شرعی را با خطری جدی روبه‌رو کردند. آنان با قوانینی این گونه، گاه به مخالفت با نص کتاب و سنت و سیره رسول خدا (ص) برخاستند. [۲۹]. از این دانشمندان، می‌توان از «نعمان بن ثابت» نام برد که به نام «ابو حنیفه» شهرت یافت. او فتاوی‌ عجیب و قیاساتی را وارد کرد و بر پایه گمان و سلیقه خود فتوایی داد که این فتاوی‌ اکنون در دست است. [۳۰] از دیگر این افراد می‌توان از «سفیان بن سعید بن مسروق» مشهور به «سفیان ثوری» نام برد که برخی نیز او را از اطرافیان امام صادق (ع) ذکر کرده‌اند. [۳۱] از او نیز روایاتی در دست است که دلالت بر کژاندیشی او دارد. آنان گاه مورد لعن اهل بیت علیهم السلام نیز قرار می‌گرفتند. [۳۲]. آنچه اهمیت دارد این است که این گونه برداشت‌های اشتباه و به کارگیری شیوه‌های نادرست در استنباط احکام، همواره مورد ذم اهل بیت علیهم السلام بوده و بخشی از تلاش‌های امام باقر (ع) را نیز در زمینه مبارزات فرهنگی به خود اختصاص می‌داده است. امام برای زدودن این شیوه و به کارگیری کارکردهای صحیح اجتهاد به اصحاب و ارسته خود می‌فرمود: «سنت رسول خدا قیاس بردار نیست. چگونه می‌توان قیاس را ملاک [استنباط حکم] قرار داد، در حالی که بر زن در دوران قاعدگی اش قضای روزه واجب است، ولی قضای نماز واجب نیست؟». [۳۳].

توسعه فرهنگ انتظار

تلاش های گسترده و عمیق امام باقر (ع) در نشر معارف اسلام ناب، سوق دادن امت به سوی فرهنگ انتظار امام آخرین (عج) بود. او در تبیین این فرهنگ بر آن بود تا با روشن کردن زوایای پنهان فرج آل محمد (ص) و پاسخ دادن به پرسش های گوناگون، غیبت و ظهور او را امری خدادادی و خارج از اختیار معرفی و نیز منتظران را به انتظار ظهور او ترغیب کند. «ام هانی ثقیفه» می گوید: «بامداد، خدمت سرورم محمد بن علی الباقر (ع) رسیدم و گفتم: سرورم! آیه ای از کتاب خدا بر دلم خطور کرده و مرا پریشان ساخته و خواب از چشمم در رفته است. فرمود: بپرس ای ام هانی. گفتم: (فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنَّسِ الْجَوَّارِ الْكُنَّسِ) (تکویر: ۱۵ و ۱۶) فرمود: ای ام هانی، خوب مسئله ای پرسیدی. او مولودی در آخر الزمان است. او مهدی این دودمان است و برای او غیبتی خواهد بود که اقوامی در آن گمراه می شوند و گروهی نیز هدایت می یابند و خوشا بر تو اگر او را دریابی و خوشا به حال کسی که او را دریابد». [۳۴].

نشر فرهنگ اصیل اسلامی

باز یافت بهره گیری صحیح از قرآن

هر چند سیاست جلوگیری از تدوین احادیث نبوی (ص) با شعار «کافی بودن قرآن» پیش می رفت، اما از عمل به قرآن خبری نبود و فقط از آن به صورت ابزاری برای جلوگیری از نشر معارف اهل بیت علیهم السلام و زنده شدن نام آنها استفاده می شد. کتاب خدا به ابزاری برای دست یابی به اغراض سیاسی و سرکوبی پیروان اهل بیت علیهم السلام با تأویل و تفسیر به رأی، به ابزار سرکوبی مخالفین تبدیل شده و در واقع، قرآن در انزوای شدید بود. امام باقر (ع) در جایگاه بهترین مفسر قرآن با بازگو کردن تفسیر درست آیات، بسیاری از ابهام ها را زدود و مشت مخالفین و سودجویان را باز کرد. او همواره برای به اثبات رسانیدن مدعاهای خود از آیات قرآن بهره می جست و کلام خدا را گواه بر سخن خویش می گرفت و می فرمود: «هر چه را می گویم از من سؤال کنید [این که گفتم] در کجای قرآن آمده تا آیه مربوط به آن را برایتان تلاوت نمایم». [۳۵] امام به اندازه ای بر آیات قرآن تسلط داشت که «مالک بن اعین جهنی» شاعر هم عصر امام درباره او سرود: «اگر مردم در صدد جستجوی علوم قرآن بر آیند، باید بدانند که قریش بهترین دانای آن را دارد و اگر امام باقر (ع) در علوم قرآنی لب به سخن گشاید، فروع زیادی برای آن ترسیم خواهد نمود...». [۳۶]. شایان ذکر است که امام کتابی در تفسیر قرآن نگاشت که «زیاد بن منذر» و بسیاری از بزرگان چون «ابو بصیر» از آن روایت کردند. [۳۷].

مرجعیت فقهی و موقعیت پاسخگویی علمی

از دیگر تلاش های چشم گیر امام در راستای نشر تعالیم اسلامی، مرجعیت عملی امام در پاسخگویی به مسایل فقهی مردم بود. «ابو حمزه ثمالی» می گوید: «نزد امام باقر (ع) در مسجد پیامبر (ص) نشسته بودم که مردی نزد من آمد و سلام کرد و پرسید: کیستی ای بنده خدا؟ گفتم: از کوفیان هستم، چه می خواهی؟ گفت: آیا ابا جعفر را می شناسی؟ گفتم: بله، کارت با او چیست؟ گفت: چهل مسئله آماده کرده ام و در پی جواب آنم تا بدانم به کدام باید عمل کنم... در این هنگام، امام وارد شد؛ در حالی که جماعتی از اهل خراسان و دیگر استان ها همراه وی بودند و در مورد مسایل حج از امام می پرسیدند. آن مرد نیز نزدیک امام نشست و پرسش های خود را مطرح کرد و پاسخ گرفت». [۳۸]. همچنین، بسیاری از دانشمندان چون «قتاده بن دعامة»، «طاووس یمانی» و «عاصم بن عمر»، هر گاه حضرت را می دیدند برای پاسخ گرفتن پرسش های خود از لحظات بهره می جستند و در هر حالی از امام سؤال می کردند. نمونه های زیادی از این گونه گفت و گوها و پرسش و پاسخ ها در تاریخ آمده است. [۳۹].

شناساندن رهیافتی جایگاه امام

امام باقر (ع) تلاش فراوانی برای جلب دل ها به سوی دوستی اهل بیت علیهم السلام مبذول می داشت و در صدد بود تا با این شیوه، جایگاه امامت را به گونه ای روشن تر برای مردم ترسیم کند و وسیله نجات و رستگاری را به آنان بنمایاند. «حکم بن عتیبه» طی داستان تأثیر گذاری در این باره می گوید: «من کنار ابا جعفر (ع) در مجلس پر ازدحامی نشسته بودم که پیرمردی عصا زنان وارد مجلس شد. بر آستانه در ایستاد و گفت: درود و رحمت خدا بر تو ای پور پیامبر. امام پاسخ سلامش گفت. سپس رو به حاضرین کرد و به آنان نیز سلام نمود. پس پیش روی امام آمد و گفت: ای پسر فرستاده خدا، مرا نزدیک خود جای ده که جانم فدایت باد! به خدا سوگند که من شما [اهل بیت] را دوست می دارم و با هر که شما را دوست بدارد دوستم و به خدا سوگند که این دوستی با شما [اهل بیت] و دوستان تان به خاطر مطامع دنیوی نیست. من از دشمنان شما بیزارم و سوگند که دشمنی ام با آنان به خاطر گمراهی و زبونی شان است. سوگند که حلال شما را حلال می دانم و حرامتان را حرام و دستورتان را بر چشمم قرار داده ام. فدایت شوم، آیا بر من امیدی [از رستگاری] هست؟ امام به او فرمود: جلوتر بیا. و او را آنقدر به پیش خواند که پهلوی خود نشاند و فرمود: ای پیرمرد! مردی از پدرم علی بن الحسین (ع) همین را پرسید و پدرم پاسخ داد: آن گاه که از دنیا رخت بر بستی، نزد جدم رسول خدا (ص)، حسن (ع) و حسین (ع) و فرزندانش وارد می شوی. دلت سرور می یابد، خاطرت آسوده می گردد، چشمت [به دیدارشان] روشن می شود و به بهترین گونه نزد پروردگارت حاضر می شوی و آن گاه که جانت به اینجا رسید [و به گلوی پیرمرد اشاره فرمود] در بالا-ترین منزلگاه با ما خواهی بود و زندگانی آخرت، روشنی چشمت خواهد شد. پیرمرد از خرسندی پرسید: چگونه؟ امام باز هم برایش گفت. پیرمرد با شور و اشتیاقی بسیار گفت: الله اکبر! آیا به راستی آن گاه که بمیرم نزد پیامبر و خاندانش وارد می شوم و [از دیدارشان] دیده روشن می کنم؟ و... اشک شوق بر رخسار پیرمرد تراوید، زانوانش سست شد، گریه اش بالا-گرفت و بر زمین نشست. حاضرین نیز با دیدن این عشق بازی اشک شوقشان بیرون تراوید. امام اشک از چشمان پیرمرد پاک کرد. پیرمرد گفت: ای فرزند فرستاده خدا، فدایت کردم دستت را به من بده. دست امام را گرفت بوسید و بر صورت و چشمانش کشید. آن گاه گریبان گشود و دست امام را بر روی قلب خود گذاشت و گفت: سلام خدا بر شما [اهل بیت علیهم السلام] باد و رفت. امام به حاضرین رو کرد و فرمود: هر که دوست دارد مردی از اهل بهشت را ببیند به او نگاه کند. راوی می گوید: هرگز مجلسی را چنین حسرت زده ندیده بودم». [۴۰].

نیایش؛ کانون ترویج آموزه های دینی

یکی از فعالیت های بارز امامان در زمینه نشر تعالیم دینی و آموزه های بلند عرفانی، بهره گیری از زبان نیایش برای اشاعه فرهنگ ارتباط با خدا در تمامی حالات زندگی است. آنان در هنگامی که جامعه را امواج متلاطم فساد و تباهی، زورگویی و زر سالاری و خفقان و اسلام ستیزی در نوردیده بود، با خدای خویش راز و نیاز می کردند و برای بیان بخشی از عقاید و فرهنگ اسلامی از دعا بهره می گرفتند و در سنگر دعا، مردم را به توجه بیشتر به پروردگار و مبارزه با زورگویان فرا می خواندند. هر چند مقصود اصلی آنان در این نیایش، بندگی و پرستش خدای بزرگ بود، با توجه به تعابیری که در نیایش آنها وجود دارد از لابه لای آن، مفاهیمی چون خلافت اهل بیت علیهم السلام، عدم سکوت در برابر ظلم و... را نیز می توان دریافت. در بیشتر ادعیه، جمله صلوات بر محمد و آل محمد (ص) به چشم می خورد و این در حالی است که دشنام به اهل بیت علیهم السلام به ویژه امیرالمؤمنین (ع) سکه رایج حکمرانان وقت شده و آیات خدا به دست فراموشی سپرده شده بود. امام باقر (ع) در نیایشی برای دریافت خواسته های خود از خدا، چنین می فرماید: «... پروردگارا، تو را به تمامی نام هایت می خوانم که آنها را خود نامیدی و یا در کتابت فرو فرستادی و یا

آنها را بر برخی از بندگانت فرا آموختی که بر محمد (ص) و خاندان او درود فرستی و قرآن را بهار قلبم قرار دهی و آن را نور چشمم و وسیله از بین بردن غم هایم قرار دهی». [۴۱]. امام در دیگر دعاهاى خود افزون بر این مسایل، اعتقادات درست اسلامى را در زمینه یگانه پرستی، خدا محوری، رسالت، بازگشت به سوى خدا، وسوسه های شیطان و... نیز بیان می کردند. [۴۲].

پاورقی

- [۱] ابو جعفر محمد بن علی، ابن شهر آشوب مازندرانی، مناقب آل ابی طالب، بی جا، انتشارات ذوی القربی، چاپ اول، ۱۴۲۱ ق، ج ۴، ص ۲۱۱.
- [۲] محمد بن محمد نعمان شیخ مفید، الارشاد، قم، مؤسسه آل البيت، بی تا، ج ۲، ص ۲۳۰.
- [۳] همان، ص ۲۳۱.
- [۴] مناقب آل ابی طالب، ج ۴، ص ۲۲۱؛ سید محسن امین، اعیان الشیعه، بیروت، دار التعارف للمطبوعات، بی تا، ج ۱، ص ۶۵۱.
- [۵] محمد بن حسن، حر عاملی، وسائل الشیعه، قم، مؤسسه آل البيت، ۱۴۰۹ ق، وسایل الشیعه، ج ۱۸، ص ۹.
- [۶] ن. ک: محمد بن یعقوب الکلینی، اصول کافی، قم، انتشارات اسوه، ج ۲، کتاب الحجّه.
- [۷] ابو جعفر محمد بن حسن طوسی، رجال الطوسی، نجف، مطبعة الحیدریه، ۱۳۸۱ ق، چاپ اول، صص ۱۰۲ - ۱۴۲.
- [۸] ابو جعفر محمد بن حسن طوسی، اختیار معرفة الرجال، قم مؤسسه آل البيت، ۱۴۰۴ ق، ج ۲، ص ۳۴۵.
- [۹] همان، ص ۳۴۸.]
- [۱۰] همان، ص ۳۷۸.
- [۱۱] محمد جوهری، المفید من معجم رجال الحدیث، قم، مکتبه المحلاتی، ۱۴۱۷ ق، ص ۵۷۸.
- [۱۲] اختیار معرفة الرجال، ج ۲، ص ۳۸۳.
- [۱۳] همان، ص ۳۹۱.
- [۱۴] همان.
- [۱۵] همان، ص ۳۸۶، اعیان الشیعه، ج ۱، ص ۶۵۰.
- [۱۶] محمد بن النعمان العکبری البغدادی (شیخ مفید)، الإختصاص، قم، منشورات جماعة المدرسين فی الحوزة العلمیه، ص ۵۱.
- [۱۷] ابوالعباس احمد بن علی بن نجاشی کوفی، رجال النجاشی، قم، مؤسسه النشر الاسلامی، ۱۴۰۷ ق، ص ۳۲۴.
- [۱۸] رجال النجاشی، ص ۳۲۱.
- [۱۹] اختیار معرفة الرجال، ج ۲، ص ۴۰۰.
- [۲۰] رجال النجاشی، ۱۱۲.
- [۲۱] اختیار معرفة الرجال، ج ۲، ص ۳۴۸.
- [۲۲] همان؛ الإختصاص، ص ۶۶.
- [۲۳] رجال النجاشی، ص ۱۱۲.
- [۲۴] رجال الطوسی، صص ۱۰۲ - ۱۰۴.
- [۲۵] قاموس الرجال، ج ۱۱، ص ۲۳۲؛ ابن عماد ابوالفلاح عبدالحی بن احمد بن محمد العکری الحنبلی، تذکرات الذهب فی اخبار من ذهب، بیروت، دار ابن کثیر، ۱۴۰۸ ق، چاپ اول، ج ۲، ص ۹۰.
- [۲۶] باقر شریف قرشی، حیاة الامام محمد الباقر (ع)، نجف، مطبعة النعمان، (ع) ۱۳۹ ق، چاپ اول، ج ۱، ص ۲۲۶.

- [۲۷] نك: وسائل الشيعه، ج ۲، ص ۱۰۰۶، ابا جعفر محمد بن الحسن بن علی الطوسی، تهذیب الاحكام، تهران، مكتبة الصدوق، ۱۴۱۷ ق، چاپ اول، ج ۱، ص ۴۴۶؛ ابا جعفر محمد بن الحسن بن علی الطوسی، الاستبصار فيما اختلف من الاخبار، بیروت، دارالاضواء، ۱۴۰۶ ق، چاپ سوم، ج ۱، ص ۱۸۳.
- [۲۸] روح الله خمینی، الاستصحاب، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۴۱۷ ق، چاپ اول، ص ۴۱؛ مرتضی انصاری، فرائد الاصول، قم، مؤسسه نشر اسلامی، ۱۴۱۶ ق، چاپ ششم، ج ۲، صص ۵۶۴ و ۶۹۷، ۷۳۷؛ محمد باقر صدر، دروس فی علم الاصول، قم، مرکز الابحاث و الدراسات التخصصیه للشهید الصدر، ۱۴۲۱ ق، ج ۱، ص ۴۵۴.
- [۲۹] المفید من معجم رجال الحدیث، ص ۶۴۱.
- [۳۰] ن. ک، محمد تقی التستری، قاموس الرجال، قم، مؤسسه النشر الاسلامی، چاپ دوم، ۱۴۱۵ ق، ج ۱۰، صص ۳۷۶ - ۳۸۶.
- [۳۱] المفید من معجم رجال الحدیث، ص ۲۵۵.
- [۳۲] محمد باقر مجلسی، بحار الانوار، بیروت، مؤسسه الرساله، ۱۴۰۳ ق، ج ۲، ص ۳۰۶.
- [۳۳] بحار الانوار، ج ۲، ص ۳۰۷.
- [۳۴] ابو جعفر محمد بن علی بن الحسین بابویه القمی الصدوق، کمال الدین و تمام النعمه، تهران، مكتبة الصدوق، ۱۳۹۰ ق، ج ۱، ص ۳۳۰.
- [۳۵] ابو منصور احمد بن علی بن ابی طالب الطبرسی، الاحتجاج، قم، دارالاسوه للطباعة و النشر، چاپ دوم، ۱۴۱۶ ق، ج ۲، ص ۱۶۹.
- [۳۶] سید جمال الدین احمد بن علی بن الحسنی معروف به ابن عنبه، عمدۀ الطالب فی انساب آل ابی طالب، نجف، منشورات المطبعة الحیدریه، ۱۳۸۰ ق، چاپ دوم، ص ۱۹۵؛ علی بن محمد، ابن احمد مالکی، الفصول المهمه فی معرفه الأئمه، قم، مؤسسه دارالحدیث الثقافیه، چاپ اول، ۱۴۲۲ ق، ج ۲، ص ۸۷۹، الارشاد، ج ۲، ص ۲۲۶.
- [۳۷] المجمع العالمی لاهل البیت، اعلام الهدایه، قم، مرکز الطباعة و النشر للمجمع العالمی لأهل البیت، چاپ اول، ۱۴۲۲ ق، ج ۷، ص ۲۱۵.
- [۳۸] بحار الانوار، ج ۴۶، ص ۳۵۷.
- [۳۹] ن، ک: همان، صص ۳۴۹ - ۳۵۴.
- [۴۰] بحار الانوار، ج ۴۶، ص ۳۶۱.
- [۴۱] ابوالقاسم علی بن موسی بن جعفر بن طاووس، مهج الدعوات و منهج العبادات، بیروت، منشورات مؤسسه الاعلمی للمطبوعات، ۱۴۱۴ ق، چاپ سوم، ص ۲۱۳.
- [۴۲] ن. ک: همان، صص ۲۱۲ - ۲۱۹ و ۳۵۷.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی) آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار- ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۰۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران (۲۳۳۳۰۴۵) (۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده ولی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایند انشاءالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبای: -۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰ IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰
۰۶۰۹-۵۳ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام: - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در گرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رهایی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، اما تو دریچه ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می دارد و با حجّت های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می سازد و او را می شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گامگاه

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

